

God ekonomisk hushållning

Med riktlinjer för hantering av resultatutjämningsreserv (RUR)
och resultatreserv (RER) i Skara kommun

Dessa riktlinjer ska ses som en del i Skara kommuns

Politisk styrning och verksamhetsstyrning.

Beslutande instans: Kommunfullmäktige

Beslutsdatum och -paragraf (inkl. revideringar): 2024-04-29 §45

Dokumentansvarig enhet: Enheten för ekonomi och kvalitet

SKARA

Innehållsförteckning

1. God ekonomisk hushållning	3
1.2 Två perspektiv	3
1.3 Finansiella mål	4
1.3.1 Resultat	4
1.3.2 Självfinansieringsgrad	4
1.3.3 Soliditet.....	5
1.4 Verksamhetsmål.....	5
2 Resultatutjämningsreserv	5
2.1 Reservering till RUR.....	6
2.2 Disponering av RUR.....	6
2.3 Beslut om reserv	7
2.5 Extern redovisning av RUR	7
3 Resultatreserv	8
3.1 Reservering till RER	8
3.2 Disponering av RER.....	8
3.3 Beslut om reserv	8
4 Relation till andra styrdokument	9

1. God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, både på kort och långt sikt. Grundtanken bakom begreppet god ekonomisk hushållning är att varje generation av invånare ska bära kostnaderna för den service som de själva beslutar om och själva konsumerar, samt att gjorda investeringar ska kunna ersättas.

En viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan löpande kostnader och intäkter. Verksamheternas nettokostnader bör därför inte öka i snabbare takt än skatteintäkter och statsbidrag.

Kommunen bör uppvisa årliga positiva resultat på en nivå som gör att dess ekonomi inte urholkas av inflation eller av för låg självfinansieringsgrad av investeringar.

En ekonomi i balans samt en väl fungerande uppföljning och utvärdering av ekonomi och verksamheter är nödvändiga förutsättningar för att kommunen ska kunna leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning.

Ekonomi betyder att hushålla med begränsade resurser. Kommuner ska enligt kommunallagen hushålla med sina resurser och sträva efter att få ut så mycket värde som möjligt av varje satsad krona. Kommunallagen innefattar även krav på att resurser i verksamheten används till rätt saker och att de utnyttjas på rätt sätt.

God ekonomisk hushållning råder då verksamheten utövas på ett ändamålsenligt och ekonomiskt hållbart sätt. Finansiella mål, verksamhetsmål och kommunövergripande inriktningar är då huvudsakligen uppfyllda och kommunens grunduppdrag bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

1.2 Två perspektiv

Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. God ekonomisk hushållning ska också ses utifrån två dimensioner, att hushålla i nutiden samt att hushålla över tiden.

Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service den konsumerar. Kommunen måste ange en ambitionsnivå för den egna finansiella ställningen och utvecklingen i form av finansiella mål.

Verksamhetsperspektivet tar sikte på att kommunen måste bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt, för att kunna skapa förutsättningar för god ekonomisk hushållning. För att säkerställa detta behöver det finnas ett samband mellan resurser, prestationer, resultat och effekter. De finansiella målen samt verksamhetsmålen ska anges i den av kommunfullmäktige framtagna rambudgeten och fastställs i samband med kommunfullmäktiges beslut om rambudget.

Kontinuerliga uppföljningar via delårsrapporter och årsredovisningar syftar till att identifiera hur väl Skara kommun har levt upp till en god ekonomisk hushållning.

1.3 Finansiella mål

De finansiella målen ska ange de finansiella förutsättningarna och ramarna för den kommunala verksamheten utifrån kommunens ekonomiska situation på kort och lång sikt. De finansiella målen ska också ange en ambition för kommunens finansiella utveckling och ställning. Kommunen behöver generera ett stabilt driftöverskott för att finansiera viktiga investeringar i kärnverksamheten och kunna utveckla verksamheten över tid. Ett stabilt driftöverskott krävs också för att kunna hantera eventuella förändringar i omvärldsfaktorer såsom exempelvis förändring i räntor, energipris och inflation.

- Resultatmål: årsresultatet för Skara kommun ska inte understiga 2,0 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning över en rullande 4-årsperiod. Budgeterat resultat för budgetåret eller planåren får dock inte understiga 0,5 procent ett enskilt år. Vid budgettillfället kan undantag göras om villkor för resultatutjämningsreserv eller resultatreserv är uppfyllda.
- Självfinansieringsgrad: självfinansieringsgraden för investeringar får inte understiga 60,0 procent för senaste rullande tioårsperioden.
- Soliditetsmål: Kommunens soliditet ska inte understiga 20,0 procent inklusive pensionsförpliktelser.

1.3.1 Resultat

Resultatmålet ger utrymme för att över en längre tid skattefinansiera större delen av normal investeringsvolym i kommunen. Det innebär att kommunens kort- och långsiktiga finansiella handlingsutrymme, i form av likviditet och soliditet behålls.

Ett uthålligt positivt resultat som inte beror på engångsposter utan kommer från den ordinarie verksamheten är nödvändigt för kommunen. Kommunen kan använda flera finansieringsmöjligheter, skattesats, kassaflöde, och högre resultat, lånefinansiering, försäljning av befintliga tillgångar och effektivisering, ökade taxor och avgifter. Med ett högre resultat minskar behovet av lånefinansiering.

1.3.2 Självfinansieringsgrad

När den löpande driften har finansierats bör det helst återstå ett tillräckligt överskott för att investeringar ska kunna finansieras av egna medel. Egna medel definieras som kommunens resultat och avskrivningar. Självfinansieringsgraden anger hur stor del av investeringarna som de egna medlen räcker till. Om självfinansieringsgraden understiger 100 procent innebär det att kommunen

antingen måste minska sin likviditet eller låna till investeringar. På längre sikt bör målet vara en självfinansieringsgrad på 100 procent.

1.3.3 Soliditet

Soliditet syftar till att bedöma betalningsförmågan på lång sikt. Begreppet soliditet används för att visa hur stor andel av tillgångarna som finansierats med eget kapital. En större andel eget kapital innebär en högre soliditet. En soliditet på 100 procent innebär finansiering med enbart eget kapital och en soliditet på 0 procent innebär att det inte finns något eget kapital alls.

1.4 Verksamhetsmål

Kommunallagen innehåller också krav på att resurserna i verksamheterna används till rätt saker och att de nyttjas på ett effektivt sätt. Grundläggande är att verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivt och ändamålsenligt samt att varje generation ska bära kostnaden för den service den konsumerar och inte belasta kommande generationer med kostnader eller åtaganden.

Verksamheten ska utvärderas och följas upp i delårsrapport och årsredovisning. För att uppföljning av inriktningar och mål ska kunna genomföras på ett tillfredställande sätt är det viktigt att de är tydligt formulerade samt utvärderingsbara och mätbara.

2 Resultatutjämningsreserv

Från och med 2013 finns det för kommuner en möjlighet att under vissa förutsättningar reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Hur man avser att reservera och disponera medel till/från RUR ska framgå av de riktlinjer för god ekonomisk hushållning som kommunfullmäktige fastställer. Inga nya reserveringar får ske efter 2023. Nyttjande av resultatutjämningsreserven får göras till och med 2033 års bokslut.

Resultatutjämningsreserven ingår i kommunens egna kapital. Denna reserv kan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets balanskravsresultat är negativt.

Syftet med RUR är att kunna bygga upp en reserv under goda tider för att senare, under vissa omständigheter, användas när skatteunderlagsutvecklingen är svag. RUR ska därigenom vara ett sätt att kunna arbeta med mer långsiktiga mål än balanskravets fokus på ett kalenderår i taget. Med RUR kan kommunen vid en tillfällig intäktsdämpning undvika kortsiktiga neddragningar av verksamheter som eventuellt senare måste byggas upp igen.

(Notering: Resultatutjämningsreserven ingår i kommunens egna kapital. I praktiken minskar kommunens förmögenhet när den ianspråk tas. Underskott som täcks med hjälp av resultatutjämningsreserv behöver inte återställas vilket annars är fallet utifrån regelverket kring balanskravet och god ekonomisk hushållning.)

2.1 Reservering till RUR

Reservering till RUR får göras med högst det belopp som motsvarar det lägsta antingen av den del av årets resultat eller också den del av årets resultat efter balanskravjusteringar som överstiger 1,0 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelser, ska gränsen för när avsättningen får ske istället uppgå till 2,0 procent av summan av de ovan nämnda posterna.

Lagstiftningen identifierar en miniminivå för resultatnivån beroende på hur kommunens finansiella ställning är. Den finansiella ställningen definieras av soliditeten som påvisar hur stor andel av tillgångarna som kommunen finansierat med eget kapital.

Resultatutjämningsreserven för Skara kommun maximeras till 200,0 mnkr. Motivet till taknivå är att resultatutjämning ska kunna ske under några års tid. Resultatutjämningsreserven ska användas med restriktivitet för att ha en god budgetdisciplin.

2.2 Disponering av RUR

Disponering av RUR är möjlig till och med år 2033. Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. För att definiera en konjunkturcykel används utvecklingen av det underliggande skatteunderlaget. Prognosen för det årliga underliggande skatteunderlaget för riket, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, användas som riktvärde för när disponering från RUR får göras. Om prognosen understiger genomsnittet får reserven användas. Detta gäller både vid budgetens upprättande och fastställande av bokslut.

- Om prognosen under budgetarbetet understiger det tioåriga genomsnittet kan en disponering av medel från RUR budgeteras. Dock under förutsättning att medlen från RUR används för att täcka negativa resultat, vilket innebär så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll, eller så långt som reserven räcker för att täcka det negativa resultatet.

- RUR får även användas för att täcka ett negativt balanskravsresultat som uppstår ett enskilt år.

Eftersom kommunen aldrig vet hur lång en pågående lågkonjunktur kommer att vara är det inte tillåtet att disponera hela RUR under det första året av en lågkonjunktur utan en del av reserven sparas till de kommande åren. På så sätt kan kommunen mellan åren arbeta med olika kombinationer av åtgärder i verksamheten och disponering av RUR.

- Maximalt 50,0 procent av RUR får tas i anspråk det första året i en lågkonjunktur. Under det andra året får maximalt 50,0 procent av de återstående medlen tas i anspråk och under det tredje året får hela den resterande reserven tas i anspråk.

2.3 Beslut om reserv

För att klara kravet på balans mellan intäkter och kostnader i budget och redovisning är det tillräckligt att RUR används med ett belopp som motsvarar vad som krävs för att få ett balanskravsresultat där det är balans mellan intäkter och kostnader.

Medlen från RUR ska täcka negativa resultat, det vill säga inte mer än vad som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll. Detta gäller såväl i budgeten som i årsredovisningen.

Två kriterier ska alltså vara uppfyllda:

1. förändringen av årets underliggande skatteunderlag ska understiga den tioåriga genomsnittliga och,
2. balanskravsresultatet ska vara negativt och reserven får användas för att nå upp till ett balanskravsresultat på noll (eller så långt som reserven räcker).

2.5 Extern redovisning av RUR

RUR redovisas som en delpost under kommunens eget kapital i balansräkningen. Eftersom reserven enbart är en delpost redovisas inte förändringar av reserven över resultaträkningen, vilket innebär att reserveringen inte påverkar kommunens resultat.

3 Resultatreserv

Möjlighet införs från och med räkenskapsåret 2024 att reservera medel till en resultatreserv. Denna får max uppgå till 5,0 procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

3.1 Reservering till RER

Lagstiftningen identifierar en miniminivå för resultatnivån beroende på hur kommunens finansiella ställning är.

Reservering till resultatreserv får göras med högst det belopp som motsvarar det lägsta antingen av den del av årets resultat eller också den del av årets resultat efter balanskravjusteringar som överstiger 1,0 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelser, ska gränsen för när avsättningen får ske istället uppgå till 2,0 procent av summan av de ovan nämnda posterna.

Resultatreserven för Skara kommun maximeras i enlighet med lagstiftningen till 5 procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Detta innebär för Skara kommun ca 70,0 mnkr år 2024. Över tid bör Skara kommun ha en resultatreserv motsvarande lagstiftningens maximering, för att uppnå en ökad flexibilitet och en god ekonomisk hushållning.

3.2 Disponering av RER

Resultatreserven kan användas:

- För att täcka vissa särskilda, planerade kostnader ett enskilt år, exempelvis till följd av nödvändig omstrukturering av verksamhet för att på sikt nå en god ekonomisk hushållning
- För att täcka oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstbortfall, så länge det bidrar till att uppnå god ekonomisk hushållning

Detta gäller både vid budgetens upprättande och fastställande av bokslut.

Maximalt 50,0 procent av resultatreserven får tas i anspråk vid ett enskilt bokslut.

3.3 Beslut om reserv

För att klara kravet på balans mellan intäkter och kostnader i budget och redovisning är det tillräckligt att resultatreserven används med ett belopp som

motsvarar vad som krävs för att få ett balanskravsresultat där det är balans mellan intäkter och kostnader.

Medlen från resultatreserv ska täcka negativa resultat, det vill säga inte mer än vad som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll. Detta gäller såväl i budgeten som i årsredovisningen. Beslut om förändring av resultatreserven görs av kommunfullmäktige.

4 Relation till andra styrdokument

Styrdokumentet Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR) och resultatreserv (RER) har en koppling till styrdokumentet Politisk styrning och verksamhetsstyrning i Skara kommun.